

GEOGRAFICKÁ OLYMPIÁDA 2007-2008

Kategória „A“

Aktuálne problémy z regionálnej geografie sveta (okrem SR)

Doc. RNDr. Ladislav TOLMÁČI, PhD., Mgr. František KRIŽAN

Téma: Tunisko ako destinácia cestovného ruchu

Tunisko je jedným zo zaujímavých štátov Afriky. V roku 2008 sa v nej bude konať Medzinárodná geografická olympiáda. Táto krásna prímorská krajina na severe Afriky má pomerne bohatú minulosť, plnú premien, úpadku a rozvoja. Ako sa podarilo premeniť púštnu krajinu na zaujímavú destináciu cestovného ruchu?

Cieľom práce je podať geografickú charakteristiku regiónu zameranú na zdokumentovanie dynamických premien územia, pri ktorých sa zohľadňujú špecifické prírodné danosti územia, hospodárske aktivity obyvateľstva, s osobitným dôrazom na cestovný ruch.

Vítaná je analýza postavenia regiónu v rámci cestovného ruchu Slovenska.

- Úvod, zhodnotenie literatúry, metodický postup
- Základná geografická charakteristika Tuniska (poloha, rozloha, administratívne členenie)
- Charakteristika prírody územia z hľadiska rozvoja a potenciálu regiónu – geológia, povrch, podnebie, vodstvo, biota
- História regiónu
- Obyvateľstvo – vývoj počtu obyvateľov, pohyb obyvateľstva, jeho rozmiestnenie, vzdelanostná a náboženská štruktúra
- Sídla – mestské a vidiecke sídla, osobitosti života ich obyvateľov
- Hospodárska charakteristika – základné ekonomické ukazovatele a ich zmeny, nezamestnanosť, štruktúra hospodárstva, doprava
- Cestovný ruch – základné predpoklady, perspektívy a význam pre celý región
- Medzinárodné postavenie regiónu, vzťahy so Slovenskom
- Celkové perspektívy vývoja Tuniska
- Diskusia a záver
- Prílohy (mapy, grafy, tabuľky, obrazový materiál)

LITERATÚRA:

- BATEMAN, G., EGAN, V. (ed.), 1999: Encyklopedie Zeměpis světa, Columbus, Praha
BLAINEY, G., 2005: Velmi stručné dějiny světa, BB art, Praha, s. 455
ILIFFE, J., 2001: Afrika a Afričané: dějiny kontinentu. Vyšehrad, Praha
JEZDINSKÝ, K., 1966: Tunisko. Svoboda, Praha
KANDERT, J., 1984: Afrika. Mladá fronta, Praha
KOLEKTÍV, 1994: Zošitové atlasy pre základné a stredné školy, Vojenský kartografický ústav, š. p., Harmanec
KOLEKTÍV, 2000: Encyklopedie Zeměpis světa. Columbus, Praha
KOLEKTÍV, 2001: Geografický místopisný slovník světa. Academia, Praha
KOLEKTÍV, 2003: Lexikón zemí 2003, Fortuna print, Praha
KOLEKTÍV, 2004: Školský zeměpisný atlas světa. VKÚ, a.s., Harmanec, 1. vyd.

- KOPŠO, E. a kol., 1992: Geografia cestovného ruchu. SPN, Bratislava.
KOREC, P., ZUBRICZKÝ, 1996: Krajiny zeme, 2. Diel, Bratislava
LEXIKON ZEMÍ 2003. Fortuna Print, Praha
LIŠČÁK, V., FOJTÍK, P: 1998: Státy a území světa. Libri, Praha
MAGULA, A. A KOL. 2001: Lexikón štátov a území sveta, Mapa Slovakia, Bratislava, 1. vydanie
OTRUBOVÁ, E., 1996: Humánna geografia II. Vysokoškolské skriptá. Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava
STATISTICAL YEARBOOK 2005, United Nations, New York
VRÁNEK, L., 1993: Tunisko: Malý průvodce. Praha
www.cia.com/ciafactbook
www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/fi.html
www.foreign.gov.sk
www.lonelyplanet.com

RNDr. Magdaléna ZAŤKOVÁ

Téma: Bulharsko a Rumunsko – noví členovia Európskej únie

Vstupom Bulharska a Rumunska do Európskej únie 1. januára 2007 vzrástol počet členských štátov na 27, rozšírilo sa jej územie a hranice od Atlantického oceánu až po Čierne more. Samotnému vstupu predchádzalo niekoľkoročné úsilie politických predstaviteľov oboch štátov o splnenie podmienok prijatia - uskutočnenie požadovaných reforiem.

Cieľom práce je podať geografickú charakteristiku oboch štátov - poukázať na význam ich geopolitickej polohy, špecifické črty prírodného prostredia, zhodnotiť a porovnať prírodné zdroje, zvláštnosti politického vývoja a demokratizačných procesov od roku 1990, priebeh integračného procesu do EÚ, súčasného sociálno-ekonomického potenciálu a predpokladov ich ďalšieho rozvoja.

- Úvod: motivácia výberu témy, ciele práce, postup pri spracovaní, zhodnotenie použitej literatúry a ďalších informačných prameňov
- Základná geografická charakteristika územia Bulharska a Rumunska (geografická a politická poloha, rozloha, tvar územia, hranice, susedné štáty, morské pobrežie, ...)
- Fyzikogeografické podmienky (reliéf, klíma, hydro-, pedo- a biogeografické pomery)
- Prírodné zdroje a ich využitie (nerastné suroviny, vodné zdroje, pôdny fond, lesné bohatstvo, ...)
- Ochrana prírody a krajiny (chránené územia, lokality Svetového kultúrneho a prírodného dedičstva)
- Obyvateľstvo a sídla (vývoj počtu obyvateľov, prirodzený a mechanický pohyb - emigrácia, štruktúra veková, národnostná, náboženská, zamestnanosť a nezamestnanosť – porovnanie demogeografických ukazovateľov navzájom a so štátmi EÚ, rozmiestnenie obyvateľstva a sídel, vidiecke a mestské osídlenie – stupeň urbanizácie, najväčšie mestá, administratívne členenie, spôsob života obyvateľov)
- Osobitosti politického vývoja oboch štátov, demokratické premeny od začiatku 90-tych rokov do súčasnosti
- Priebeh integračného procesu do Európskej únie (nadviazanie diplomatických vzťahov s EÚ, zmluvy o pridružení, žiadosti o členstvo, predbežné rokovania, začiatok

prístupových rokovanií, plnenie podmienok prijatia – požadovaných reforiem, podpísanie prístupových zmlúv, prínosy členstva, resp. obmedzenia, ...)

- Ekonomickogeografická charakteristika (makroekonomické ukazovatele, HDP, odvetvová a priestorová štruktúra priemyslu, poľnohospodárstvo, doprava, služby, atraktivity pre cestovný ruch – pobrežie, hory, kultúrno-historické pamiatky a d'., zahraničný obchod - štruktúra exportu a importu podľa komodít a štátov, hlavní obchodní partneri – postavenie Slovenska a štátov EÚ)
- Predpoklady a tendencie ďalšieho sociálno-ekonomického a kultúrneho rozvoja Bulharska a Rumunska.
- Diskusia a záver (miera splnenia stanovených cieľov, zhrnutie dosiahnutých výsledkov, prínos resp. využitie práce, a pod.)
- Prílohy: mapy, tabuľky, fotodokumentačný, štatistický a grafický materiál

LITERATÚRA:

BARTOŠ, J., ČERNÝ, I., 2002: Bulharsko. Průvodce do zahraničí. Olympia, Praha, 1. vyd.

BURFORD, T., RICHARDSON, D., 2006: Rumunsko. Turistický průvodce. Nakl. JOTA, Brno.

DEMOGRAPHIC YEARBOOK 2006. United Nations, New York.

GAWINOVÁ, I., 2006: Bulharsko: černomořské pobřeží. Nakl. Ján Vašut, Praha, 2. čes.vyd., aktualizované.

HATSCHIKJAN, M.: Bulharsko. Cestovní atlas. Marco Polo, Mairs Geographische Verlag (rok vyd. neuvedený).

KLIMŠA, M., KRÁČALÍK, J., 2001: Rumunské hory I. Průvodce po horách. Nakl. Sky, Ostrava, 1. vyd.

KLINDA, J., 2000: Svetové kultúrne a prírodné dedičstvo I. Ministerstvo životného prostredia, Bratislava (Bulharsko s. 84, Rumunsko s. 87).

KOLEKTÍV, 2000: Encyklopedie zeměpis světa. Columbus, Praha.

KOLEKTÍV, 2001: Geografický místopisný slovník světa. Academia, Praha (vybrané heslá).

KOREC, P., ZUBRICZKÝ, G., 1995, 2003: Krajiny Zeme. 1. díl Európa (Bulharsko, Rumunsko). Vyd. Q 111, Bratislava.

KRÁL, V., 2001: Fyzická geografie Evropy. Academia, Praha.

LEWANDOWSKI, N.: Rumunsko. Cestovní atlas. Marco Polo, Mairs Geographische Verlag (rok vyd. neuvedený).

LEXIKÓN krajín sveta. Vojenský kartografický ústav, Harmanec, I. slov. vyd.

LEXIKÓN štátov a území sveta, 2001. Mapa Slovakia, Bratislava, 1. vyd.

LEXIKÓN ZEMÍ 2003. Fortuna Print, Praha.

NĚMEC, D., 2005: Bulharsko. Kapesní průvodce. CP Books, Brno.

STATISTICAL YEARBOOK 2006, United Nations, New York.

ŠTATISTICKÁ ROČENKA Slovenskej republiky 2006. Veda, vyd. SAV, Štatistický úrad SR, Mapa Slovakia plus, Bratislava 2006 - (kap. 31 Medzinárodné prehľady, od s. 597).

VÝCHODNÍ EVROPA, 2001. Svojtka & Co., Praha, 1. vyd., Bulharsko s. 55-117, Rumunsko s. 317-407 (z angl. Lonely Planet, 5. vyd.).

Mapy a atlasy:

BALKAN – Südosteuropa. Mapa 1 : 2 000 000. Vyd. freytag & berndt, Praha.

www.freytagberndt.com

BULGARIE. Autokarte 1 : 400 000. Vyd. freytag & berndt, Wien.

ROMANIA. Autokarte 1 : 700 000. Vyd. freytag & berndt, Wien.

RUMUNSKO, BULHARSKO. Automapa 1 : 1 000 000. Vojenský kartografický ústav, Harmanec 2002, 1. vyd.

ROMANIA BULGARIA. Autokarte 1 : 1 000 000. Vyd. freytag & berndt, Wien.

SOUBOR MAP „Poznáváme svět – Balkánske státy, 1971, Kartografie, Praha.

ŠKOLSKÝ ATLAS EURÓPA. Vojenský kartografický ústav, Harmanec 2001, 1. vyd.

Vybrané internetové adresy:

<http://www.bulharsko.proweb.cz/indexn.htm> (aktualizovať niektoré štatistické údaje),

<http://www.bgr.cz>, <http://www.ibulharsko.cz>

<http://www.euractiv.sk/rozširovanie/bulharsko>,

<http://www.euractiv.sk/rozširovanie/rumunsko>, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page>

<http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=1263> (Bulharsko),

<http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=1262> (Rumunsko)

<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/bu.html>,

<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/ro.html>

Iné pramene: ďalšie publikácie, mapy a atlasy, štatistické ročenky, aktuálne informácie z dennej tlače a časopisov (Pravda, Hospodárske noviny, Trend, Profit, Lidé a země, National geographic, EuroExpres, Europress, Euromagazín, Euroreport, Európsky dialóg, Euroforum, Eurobiznis – napr. č. 7, febr. 2007, články: Slováci stále častejšie navštevujú turistické centrá v Bulharsku - s. 7, Bulharská republika, Rumunsko – s. 14-16), relácie v rozhlase a televízii, internet a iné samostatne získané materiály.

Mgr. Daniela VIGAŠOVÁ

Téma: Kórejská republika a KĽDR – rozdielny vývoj

„Koryo“ – pomenovanie stredovekej dynastie, ktoré dnes tvorí základ názvu dvoch republík Kórejského polostrova. Bývalú japonskú kolóniu rozdelili na mierových rokovaníach po 2. svetovej vojne pozdĺž rovnobežky 38° s. š. na dve časti. Južná časť sa dostala pod americkú kontrolu a v roku 1948 z nej vznikla Kórejská republika. Jej severná časť sa dostala pod sovietsku kontrolu a v roku 1948 z nej vznikol komunistický štát. Dve krajiny, ktoré v minulosti tvorili jeden štát, majú dnes rozdielny vývoj.

Cieľom práce je podať komplexnú geografickú charakteristiku Kórejskej ľudovodemokratickej republiky a Kórejskej republiky so zreteľom na postihnutie rozdielneho historického vývoja po roku 1948, od obdobia, kedy sa každá z krajín začala uberať iným smerom vplyvom americkej kontroly na strane Kórejskej republiky a vplyvom sovietskej kontroly na strane KĽDR.

- Úvod, zhodnotenie literatúry, metodický postup
- Základná geografická charakteristika KĽDR a Kórejskej republiky (poloha, rozloha, administratívne začlenenie)
- Fyzicko-geografická charakteristika oboch území (geologický vývoj, geomorfológia územia, klíma, hydrosféra, pedosféra, biosférické zložky)
- Spoločná história regiónu ako bývalej japonskej kolónie – stručný historický prierez
- História KĽDR a Kórejskej republiky zameraná hlavne na obdobie po roku 1948 – historický a politický vývoj každého štátu (postihnutie individuálnych stránok vývoja území)

- Obyvateľstvo – vývoj počtu obyvateľov, pohyb obyvateľstva, jeho rozmiestnenie, vzdelanostná a náboženská štruktúra
- Hospodárska charakteristika – základné ekonomické ukazovatele a ich zmeny (zameranie sa na rozdielny hospodársky vývoj oboch republík)
- Cestovný ruch – základné predpoklady, perspektívy a význam pre celý región
- Medzinárodné postavenie oboch štátov (tajný jadrový program KĽDR a uvalenie ekonomického embarga krajine zo strany viacerých štátov sveta)
- Celkové perspektívy vývoja oboch krajín – vzdďaľovanie sa alebo približovanie jedna druhej?
- Diskusia a záver

Prílohy – mapy, grafy, tabuľky, obrázkový materiál

LITERATÚRA:

A WINDOW ON KOREA, 2000: Korean Information Service, CD-ROM
ECKERT, C., J. A KOL., 2001.: Dějiny Koreje, Lidové noviny, Praha, s. 387
HUNG-SOO-HAN, 1952: Korea včera a dnes , Svoboda , Praha, s. 227
KOLEKTÍV, 2000: Encyklopedie Zeměpis světa. Columbus, Praha.
KOLEKTÍV, 2004: Školský zeměpisný atlas světa. VKÚ, a.s., Harmanec, 1. vyd.
KOREC, P., ZUBRICKÝ, G., 1996: Krajiny zeme, 2. diel, Bratislava
LEXIKON ZEMÍ 2003: Fortuna Print 2003.
LIŠČÁK, V., FOJTÍK, P., 1998: Státy a území světa, Libri, Praha
MAGULA, A. A KOL., 2001: Lexikón štátov a území sveta, Mapa Slovakia, Bratislava, 1. vyd.

<http://www.aichi-gakuin.ac.jp/~jeffreyb/countries/korea.html>
<http://www.amnesty.sk/index.php?action=dblist&category=krajiny&id=141>
<http://cervenymor.wz.cz/cl9.htm>
<http://www.inzine.sk/article.asp?art=9961>
<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2800.htm>
<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/krtoc.html>
<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/kptoc.html>
<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2792.htm>
http://www.1sg.sk/data/as/projekty/2006_2007/diamonds/svetove_ohniska_konfliktov/index.php?stranka=korea
<http://www.noveslovo.sk/archiv/2002-44/bezhranic.asp>
<http://www.lib.utexas.edu/maps/korea.html>

RNDr. Katarína DANIELOVÁ-HAJASOVÁ

Téma: **Púšte sveta**

Púšte predstavujú zaujímavý fenomén – na jednej strane jedinečné fyzickogeografické komplexy s vlastnou špecifickou klímou, flórou a faunou – na strane druhej oblasti sveta s veľmi nehostinnými podmienkami pre život človeka. Sú to územia, ktoré sú veľmi riedko osídlené, v minulosti predstavoval, ale aj v súčasnosti predstavujú bariéru pre pohyb človeka a z ktorých navyše mnohé znamenajú ekologickú hrozbu.

Cieľom práce je podať ucelený obraz o vybranej púšti (alebo viacerých púštiach), ktorá by mala zahŕňať nielen jej fyzickogeografickú charakteristiku (vrátane príčin vzniku, typu púšte, vplyvu na okolie), ale aj informácie o obyvateľstve, ako sa podpísala na jeho charakteristických črtách, čo preň znamenala v minulosti a dnes. Zamyslieť sa nad tým, akú úlohu púšte zohrávali v rozšírení obyvateľstva na zemi, náboženstiev, ako mohli v určitom zmysle aj ovplyvniť politický vývoj krajín. Poukázať na to, ako sa podpísali na ekonomike štátov, do ktorých zasahujú. V neposlednej rade by v práci malo byť uvedené, akú ekologickú hrozbu púšte na viacerých miestach sveta predstavujú.

Prácu je možné doplniť naj...údajmi (prípadne porovnaniami jednotlivých púští), ako aj obrazovým materiálom.

- Úvod
- Zhodnotenie literatúry venovanej problematike púští
- Metodický postup pri zbieraní informácií a spracovaní témy
- Všeobecná charakteristika púšte (oblasti výskytu na Zemi, príčiny vzniku, typy púští,...)
- Charakteristika vybranej púšte
 - poloha, príčiny vzniku, typ
 - údaje o jej objavení, zakreslení do máp, prípadne pokusy o prekonanie
 - fyzickogeografická charakteristika
 - humánno geografická charakteristika
 - charakteristika obyvateľstva
 - rozmiestnenie obyvateľstva, typy sídiel
 - nerastné suroviny, využitie púšte z hospodárskeho hľadiska
- Vplyv na okolie a význam púští v minulosti a dnes
 - púšť ako prirodzená bariéra medzi národmi a náboženstvami
 - obchodné cesty napriek púšťami, ich kontrola, vplyv v oblasti
 - ekologická hrozba - rozširovanie
 - púšť ako výzva – snaha o prekonanie
- Záver – celkové zhodnotenie
- Prílohy

LITERATÚRA:

- ČEMAN, R., (1999): Rekordy - Neživá príroda. MAPA Slovakia, Bratislava, 192 s.
- ČINČURA, J., et al, (1983): Encyklopédia Zeme. Obzor, Bratislava, 720 s.,
- JANEGA, P., SCHÄFER, J., (1957): Okolo sveta. Zemepisné čítanie. SPN, Bratislava, 392 s.
- KELE, F., (1988): Za 97 dní okolo sveta. Obzor, Bratislava, 216 s.
- KELE, F., et al, (1995): Cestopis trocha inak. SPN, Bratislava, 181 s.

- KELEOVÁ, Ľ., KELE, F., (2000): Dni a noci pod Južným krížom. Media trade, s.r.o – SPN, Bratislava, 183 s.
- KOL., (1988): Anatómia Zeme. Mladé letá, Bratislava, 129 s.
- KOL., (2000): Čarovný svet. Reader's Digest Výber, Bratislava, 456 s.
- KOL., (2005): Geografia sveta pre všetkých. S atlasom sveta a s internetovými adresami. Matys, Bratislava, 400 s.
- KOL., (1998): Planéta tajuplných svetov. Reader's Digest Výber, Bratislava, 431 s.
- VÁGNER, J., SCHNEIDEROVÁ, N., (1988): Lev nie je kráľom zvierat. Obzor, Bratislava, 360 s.
- ROBINS, J.: Prírodné divy sveta, Ottovo nakladateľstvá, Bratislava

Publikácie venované jednotlivým svetadielom a krajinám, atlasy, mapy, ...
Časopisy: National Geographic, Lidé a Země, Koktail
<http://en.wikipedia.org/wiki/Desert> a ďalšie odkazy

RNDr. Katarína DANIELOVÁ-HAJASOVÁ

Téma: Kanály a prielavy sveta

Snaha človeka priblížiť jednotlivé regióny a skrátiť spojnice medzi nimi sa datuje od nepamäti. Poznanie mapy sveta a uvedomenie si dopravných bariér viedlo k tomu, že sa človek začal zamýšľať nad tým, ako by bolo možné tieto bariéry prekonať. Preto začali vznikať mosty, viadukty, tunely a v neposlednej rade kanály a prielavy.

Budovanie a využitie kanálov a prielavov malo význam v minulosti, keď lodná doprava bola dominantná, ale má aj v súčasnosti, hoci sa využíva predovšetkým na prepravu nákladov. Výstavba takéhoto diela bola vždy výzvou a zároveň technickým zázrakom.

Cieľom práce je zamerať sa na najvýznamnejšie kanály alebo prielavy sveta a poukázať na ich využitie, vplyv na okolie (fyzickogeografický, hospodársky, politický, ekologický).

Alternatívou je zamerať sa na kontroverzné stavby – predovšetkým kanály, ktoré na jednej strane mohli znamenať prínos, no v skutočnosti predstavujú obrovskú ekologickú hrozbu (napr. Karakumský kanál), prípadne ich budovanie prebiehalo nezmyselným spôsobom (Bielomorský kanál z obdobia vlády Stalina).

- Úvod
- Zhodnotenie literatúry venovanej problematike kanálov a prielavov
- Metodický postup pri zbieraní informácií a spracovaní témy
- Vybrané kanály/ prielavy sveta
 - poloha; oblasti ktoré spája;
 - krátka charakteristika prírodných podmienok územia, v ktorom sa kanál/ prielav nachádza
 - charakteristické údaje (dĺžka, hĺbka, šírka, ...)
 - výstavba – obdobie, problémy prírodného aj technického, prípadne politického charakteru (nepokoje, vojny)
 - hospodárske využitie (dopravné, zavlažovacie – v prípade kanálov, ...)
 - konflikty (kontrola prielavu / kanálu vždy znamenala politický vplyv v danej oblasti – príčiny nepokojov)
- Rebríček naj... údajov
- Záver – celkové zhodnotenie
- Prílohy

LITERATÚRA:

- JANEGA, P., SCHÄFER, J., (1957): Okolo sveta. Zemepisné čítanie. SPN, Bratislava, 392 s.
KELE, F., (1988): Za 97 dní okolo sveta. Obzor, Bratislava, 216 s.
KELE, F., et al, (1995): Cestopis trocha inak. SPN, Bratislava, 181 s.
KELEOVÁ, Ľ., KELE, F., (2000): Dni a noci pod Južným krížom. Media trade, s.r.o – SPN, Bratislava, 183 s.
KOL., (2005): 1000 divov sveta. Ikar, Bratislava, 384 s.
KOL., (2000): Čarovný svet. Reader's Digest Výber, Bratislava, 456 s.
KOL., (1998): Planéta tajuplných svetov. Reader's Digest Výber, Bratislava, 431 s.

Publikácie venované jednotlivým svetadielom a krajinám, atlasy, mapy, ...

Časopisy: National Geographic, Lidé a Země, Koktail

http://en.wikipedia.org/wiki/Aral_Sea

<http://en.wikipedia.org/wiki/Canal>

http://en.wikipedia.org/wiki/Corinth_Canal

http://en.wikipedia.org/wiki/Panama_Canal

http://en.wikipedia.org/wiki/Qaraqum_Canal

http://en.wikipedia.org/wiki/Ship_canal

http://en.wikipedia.org/wiki/Suez_Canal

http://en.wikipedia.org/wiki/White_Sea-Baltic_Canal

a ďalšie odkazy...

Kategória „B“

Aktuálne problémy z geografie Slovenskej republiky

RNDr. Juraj RECHTORÍK

Téma: Transformácia prímestských sídiel na Slovensku

Vývoj prímestských sídiel prešiel od začiatku 20. storočia najrôznejšími etapami. Druhá polovica storočia priniesla hlavne budovanie sídlisk a postupné pripájanie menších sídiel k väčším, hlavne k mestským sídlam. Tento vývoj znamenal nárast počtu obyvateľov miest, či väčších vidieckych sídiel na úkor straty identity administratívne pričlenených ostatných sídiel. Rok 1990 prináša radikálne zmeny do tohto vývoja.

Cieľom tejto práce by malo byť charakterizovať a analyzovať tento proces v období centrálne riadeného hospodárstva (obdobie socializmu), no hlavne vývoj po roku 1990 s ohľadom na politicko-hospodárske zmeny. Poukázať na pozitíva a negatíva prebiehajúcich zmien (vznik nových obytných zón, dochádzka za prácou, za vzdelaním, zmena funkčnej štruktúry prímestských sídiel, nárast počtu obyvateľov...).

- Úvod, cieľ práce
- Metodický postup pri získavaní informácií a spracovaní témy
- Zhodnotenie použitej literatúry a ďalších podkladových materiálov
- Vyhraničenie skúmaného regiónu a jeho charakteristika
- Vývoj územia do roku 1990
- Zmeny vývoja po roku 1990 a faktory na to vplývajúce:
 - administratívne usporiadanie
 - socio-ekonomická charakteristika (pohyb obyvateľov, ich štruktúra, domový a bytový fond, hospodárstvo, dopravná a technická infraštruktúra...)
 - vplyv na životné prostredie
- Pozitíva a negatíva vyplývajúce zo súčasného vývoja
- Perspektívy rozvoja, respektíve vytvorenie SWOT analýzy pre dané územie, (charakteristika silných a slabých stránok, príležitostí alebo ohrození územia)
- Záver
- Prílohy: mapy, tabuľky, fotodokumentačný, štatistický a grafický materiál

LITERATÚRA:

BAŠOVSKÝ, O., BARAN, V. (1999): Geografia sídiel, Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica.

BAŠOVSKÝ, O., MLÁDEK, J. (1989): Geografia obyvateľstva a sídiel, Univerzita Komenského Bratislava.

DRGOŇA, V.,(2001): Transformácia a jej priestorové aspekty v Slovenskej republike: teoreticko-metodologické východiská. In: Premeny Slovenska v regionálnom a didaktickom kontexte. Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Matthiae Belii, Geografické štúdie 8, FPV UMB Banská Bystrica.

Interné materiály: Katastrálne úrady, Obvodné úrady, Mestské úrady, Obecné úrady.

Kolektív autorov, (2002): Atlas krajiny Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica.

Kolektív autorov, (1980): Atlas SSR, SGK. Bratislava

- KOREC, P., LAUKO, V., TOLMÁČI, L., ZUBRICZKÝ, G. (1997): Kraje a okresy Slovenska, vyd. Q111. Bratislava.
- KOREC, P., SMATANOVÁ, E., (1997): Vplyv transformačných procesov na zmeny priestorovo-funkčných vzťahov v regióne Bratislavy. In: Aktuálne problémy regionálneho rozvoja, IROMAR, Banská Bystrica.
- LAUKO, V., (2003): Transformácia siete služieb v prímestskom regióne Bratislavy na príklade vidieckych obcí okresu Senec. In: Novák, S. (ed.): Geografické aspekty stredoeurópskeho priestoru. Masarykova univerzita Brno.
- MLÁDEK, J. a kol. (1998): Demogeografia Slovenska, Univerzita Komenského Bratislava. Monografie miest a obcí, miestne kroniky.
- PLESNÍK, P. a kol. (1989): Malá slovenská vlastiveda 1, Obzor Bratislava
- Výsledky zo sčítania ľudu, domov a bytov 1991, 2001

Iné pramene: www.statistics.sk, www.google.sk, www.economy.gov.sk,
web stránky miest a obcí

Doc. RNDr. Rudolf NOVODOMEK, CSc.

Téma: **Travertíny – významný krajínovotvorný prvok Slovenska**

Slovensko je mimoriadne bohaté na výskyt travertínov, horniny, ktorá vznikla vyvrážením uhličitanu vápenatého z teplých alebo studených minerálnych prameňov. Najkrajšie travertínové útvary sa vyskytujú v Liptovskej, Popradskej, Hornádskej kotline a na strednom Pohroní. V menšej miere sa nachádzajú v Hornonitrianskej kotline, na severovýchode Podunajskej nížiny, dolnej Orave a roztrúsene i na iných miestach Slovenska.

Cieľom témy je charakterizovať výskyt travertínov v danej lokalite (oblasti), ich genézu (vznik), tvarovú pestrosť, chránené prírodné výtvory a zhodnotiť ich využitie ako dekoračného a úžitkového kameňa na Slovensku.

- Úvod - zdôvodnenie výberu témy, ciele práce, postup pri spracovaní
- Výber a vymedzenie zvolenej lokality, resp. oblasti
- Prehľad a zhodnotenie použitej literatúry a iných informačných zdrojov
- Charakteristika zvolenej lokality, resp. oblasti
 - stručná geografická charakteristika územia ako základná informácia o prírodných danostiach lokality, základné pojmy (vznik travertínu, vápenný tuf, penovec, travertín), geomorfologické tvary – travertínové jazierka, kopy, krátery, terasy, terasované kopy; jaskyne, skalné mestá a i.
- Vplyvy ľudských aktivít na travertínové lokality (ťažba travertínu, kúpanie, cestovný ruch)
- Špecifiká ochrany prírody vo vybranej oblasti – chránené prírodné výtvory; prírodné rezervácie, štátne prírodné rezervácie
- Návrh exkurzie v danej lokalite
- Záver – zhodnotenie výsledkov, prínos práce
- Prílohy – mapky, fotografie, obrázky, náčrtky, schémy a i.

LITERATÚRA:

- ATLAS KRAJINY SR, 2002. Ministerstvo ŽP SR Bratislava, Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica
- BIZUBOVÁ M., SMETANOVÁ A. 2005. Travertíny na cestách. Geografia, 13, 2, s.71-73
- BIZUBOVÁ M., RUŽEK I., MAKÝŠ O. 2001. Náučnými chodníkmi Slovenska. I. a II. časť.2. prepracované vydanie. Strom života, Bratislava, 112 a 136 str.
- ENCYKLOPÉDIA SLOVENSKA, zv. I-VI. 1977-1982. Veda Bratislava
- LACIKA J. 2005. Kameň z vody zrodený. Geografia 13,2, s.74-76
- LUKNIŠ, M. a i., 1972. Slovensko II – Príroda. Obzor Bratislava
- KOŠŤÁLIK J. 2006. Travertíny svedkovia geologickej minulosti a súčasnosti a ich genéza a chronostratigrafia. Geografia, 14, 2, s.59-65
- NOVODOMEČ R. 2006. Krasové javy v travertínoch dolného Liptova. Zborník z 5. medzinárodnej vedeckej konferencie Výskum, využívanie a ochrana jaskýň. Liptovský Mikuláš, s.74-79

Iné zdroje: Geologické mapy v mierke 1:50 000 a Vysvetlivky k nim z priestoru stredného Slovenska, Turistické mapy 1: 50 000 z VKÚ Harmanec, časopisy – Krásy Slovenska, Enviromagazín, Chránené územia Slovenska, Slovenský kras, web stránky-vyhľadávače (napr. www.google.sk), www.sazp.sk, výsledky vlastného terénneho výskumu, zborníky z vedeckých konferencií, regionálna literatúra geografického a vlastivedného charakteru

RNDr. Janetta DICKÁ

Téma: Metropoly Slovenska

Mesto ako špecifický sídelný útvar je objektom skúmania mnohých vedných disciplín, okrem iného i podstatnou časťou geografie. V súčasnej transformujúcej sa centrálnej Európe sa mestá stali významným objektom skúmania postsocialistických procesov a ich efektov v urbánnom a suburbánnom priestore. Postsocialistické obdobie Slovenska trvajúce už sedemnásť rokov predstavuje novú etapu vývoja spoločnosti. Uvedené obdobie je poznačené hlbokými zmenami v politickej, hospodárskej, sociálnej, kultúrnej a environmentálnej oblasti. Hlavnými pólmi šírenia sa transformačných procesov sa stali sídla mestského charakteru, avšak najväčšia intenzita šírenia sa transformácie je v našich najväčších mestách, resp. metropolách Slovenska.

Cieľom a ťažiskom práce je popri základnej komplexno-geografickej charakteristike poukázať na prebiehajúce transformačné procesy, resp. zmeny ktoré nastavujú v metropolách Slovenska v porovnaní s obdobím pred rokom 1990. Riešitelia sa pri spracovaní témy môžu viac orientovať na zmeny v humánno-geografickej sfére (napr. zmeny demografického vývoja, funkčného využívania, dochádzky, dopravy, hospodárstva, atď.), ale taktiež aj na zmeny vo fyzicko-geografickej sfére.

- Úvod, cieľ práce, zhodnotenie literatúry a metodika práce
- Vymedzenie základných pojmov
- Poloha a vymedzenie vybranej metropoly
- Fyzicko-geografická charakteristika (geológia, reliéf, vodstvo, klíma, pôdy, rastlinstvo, živočíšstvo, životné prostredie)

- Humánogeografická charakteristika (obyvateľstvo, sídelný vývoj – prvá písomná zmienka, mestské výsady, vývoj rozlohy, hospodárstvo, cestovný ruch, kultúra)
- Vývoj po roku 1990
 - vnútorná štruktúra
 - vývoj počtu obyvateľov, zmeny v rozmiestnení obyvateľov
 - pohyb obyvateľov (prirodzený, migračný, celkový p.), štruktúra obyvateľov (pohlavie, vek, národnosť, náboženstvo, vzdelanie),
 - domový a bytový fond,
 - priemysel, doprava
 - školstvo, zdravotníctvo, kultúra
 - Hierarchické postavenie medzi ostatnými mestami SR,
 - vybraná metropola v územno-plánovacích dokumentoch, prognózy do budúcnosti
- Záver – zhodnotenie výsledkov, prínos práce
- Prílohy – mapky, fotografie, obrázky, náčrtky, schémy a i.

LITERATÚRA:

- BARAN, V., BAŠOVSKÝ, O., 1998: Geografia sídiel. Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela, 1998.
- GAJDOŠ, P., 1995: Transformačný proces a rozvojové problémy sídiel a regiónov na Slovensku. Sociológia 27, č. 4, s. 247 – 263
- GAJDOŠ, P., 2002: Mesto a jeho vývoj v sociálno-priestorových a civilizačných súvislostiach. Sociológia, 34, 4, s. 305-326.
- MATLOVIČ, R., 1998: Geografia priestorovej štruktúry mesta Prešov. Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity. s. 61-122. Geografické práce, roč. VII, č. 1.
- MATLOVIČ, R., 2004: Tranzitívna podoba mesta a jeho intraurbánnych štruktúr v ére postkomunistickej transformácie a globalizácie. Sociológia, 36, 2, 137-158.
- MATLOVIČ, R., 2005: Geografia obyvateľstva Slovenska so zreteľom na rómsku minoritu. Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita v Prešove, 332s.
- MLÁDEK, J., 1992: Základy geografie obyvateľstva. 1. vyd. Bratislava, SPN. 230 s.
- MUSIL, J., 1992: Změny městských systému v postkomunistických společnostech střední Evropy. Sociologický časopis, 28, 4, 451-462.
- MUSIL, J., 2001: Vývoj a plánování měst ve střední Evropě v období komunistických režimů. Sociologický časopis, 37, 3, 275-296.
- NOVÝ, O., 1978: Velkoměsto – včera, dnes a zítra. Horizont Praha, 462s.
- KRONIKA mesta
- PAŠIAK, J., 1980: Človek a jeho sídla. 1. vyd. Bratislava, Obzor. 280s.
- PLESNÍK, P., 1989: Malá slovenská vlastiveda. 1. vyd. Bratislava, Obzor, 398 s.
- SLAVÍK, V., 1997: Nové územné a správne usporiadanie Slovenskej republiky. Geografia, 5, č. 1, s. 4-8.
- SLAVÍK, V., 1997: Mestá Slovenskej republiky a ich administratívna funkcia. In : Baran, v. (ed.): Teritoriálna organizácia administratívnych systémov štátu. Geografické štúdie, 3, Acta Universitatis Matthiae Belii, FPV UMB Banská Bystrica, s. 93-101
- SÝKORA, L., 2001: Klasifikace změn v prostorové struktuře postkomunistických měst. Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešovensis XXXV - Folia Geographica č. 4, s. 194-205
- VEREŠÍK, J., 1974: Geografia sídiel, In: PLESNÍK, P. a kol. Slovensko. Ľud – I. časť. 1. vyd. Bratislava, Obzor, s. 459-644.

Retrospektívni lexikón obcí ČSSR 1850-1970. Praha, Federální statistický úrad 1978
Sčítanie ľudu, domov a bytov (SLDB) 1991. Bratislava, ŠŠÚ.
Sčítanie ľudu, domov a bytov (SLDB) 2001. Bratislava, ŠÚ SR.
Bilancia pohybu obyvateľstva SR podľa obcí v roku ...

Vybrané internetové stránky:

<http://www.mesto.sk>

<http://www.statistics.sk/>

<http://www.infostat.sk/vdc/sk/index.html>

<http://www.obce-mesta.sk/>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Metropola>

<http://www.plus1den.sk/2007/02/16/slovensko/vznikne-tretia-metropola.html>

Atlasy a mapy:

Atlas krajiny Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia SR, Banská Štiavnica, 2002

Atlas obyvateľstva Slovenska, Univerzita Komenského v Bratislave, 2006

Atlas Slovenských miest, Mapa Slovakia Bratislava, 2001

Mapa vybranej metropoly

Doc. RNDr. Alena DUBCOVÁ. CSc.

Téma: Potravinársky priemysel Slovenska

Potravinársky priemysel v národnom hospodárstve Slovenska plní nezastupiteľnú úlohu. Patrí medzi päť najväčších odvetví slovenského priemyslu z hľadiska počtu zamestnancov a tržieb. V súčasnosti ako mnohé odvetvia priemyslu prechádza reštrukturalizáciou výroby, čo sa navonok prejavuje znížením zamestnanosti ale i zánikom mnohých potravinárskych podnikov.

Potravinársky priemysel na rozdiel od iných odvetví je charakteristický pomerne rovnomerným rozmiestnením. Je úzko viazaný na poľnohospodársku základňu, zabezpečuje spracovanie poľnohospodárskych produktov, vyrába potravinárske produkty a podieľa sa tiež na zásobovaní obyvateľstva. Súčasný stav, úroveň, veľkosť a územná štruktúra potravinárskeho priemyslu je výsledkom dlhodobého historického vývoja, ktorý vychádzal z remeselných a manufaktúrnych výrobných procesov.

Výroba potravín ako jedna z prvých prešla procesom privatizácie, často i formou reštitúcie. Viaceré väčšie potravinárske závody sa stali predmetom záujmu zahraničných firiem (Kraft Foods Slovakia, Heineken, Nestlé, a i.).

Cieľom práce je podať geografickú charakteristiku rozmiestnenia potravinárskeho priemyslu a jeho odvetví, zameranú na lokalizačné faktory (špecifiká), vývoj a transformáciu potravinárstva v súčasnom období.

- Úvod
- Zhodnotenie literatúry a metodika práce
- Vývoj a formovanie potravinárskeho priemyslu a jeho odvetví
- Potravinársky priemysel Slovenska (charakteristika potravinárskeho priemyslu a jeho vybraných odvetví z dôrazom na špecifiká odvetví a ich priestorové rozmiestnenie)
- Perspektívy rozvoja potravinárskeho priemyslu
- Záver (zhodnotenie výsledkov, prínos práce)
- Prílohy: mapky, tabuľky, grafy, obrazová dokumentácia

LITERATÚRA:

Atlas krajiny SR. 20002. Ministerstvo ŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, LAUKO, V. – TOLMÁČI, L. – DUBCOVÁ, A., (2006): Humánna geografia Slovenskej republiky, Kartprint, Bratislava, 200 s.
Štatistické ročenky SR. Štatistický úrad SR Bratislava,
Bulletin krajských štatistických úradov SR
Trend (E-trend). Profit, denná tlač, www.economy.gov.sk, www stránky potravinárskych podnikov, rôzne vyhľadávače napr. www. google. sk ,

Mgr. Vladimíra TOMÁŠIKOVÁ, RNDr. Juraj RECHTORÍK

Téma: Môj rodný kraj – návrh a tvorba multimedialného CD/DVD

Rodný kraj, rodné mesto či rodná dedinka väčšinou človeku prirastie k srdcu na celý život. Každý kúsok rodnej zeme sa vyznačuje charakteristickou prírodou, obyvateľstvom, sídlami a hospodárstvom, typickými pre ten ktorý kraj.

Predkladaná téma spočíva vo výnimočnosti prezentácie predpokladaných geografických vedomostí riešiteľa týkajúcich sa rodného kraja, ako aj znalosťou informačno-komunikačných technológií pri tvorbe multimedialného CD/DVD o rodnom kraji.

V práci sa od autora očakáva návrh a tvorba multimedialného CD/DVD s využitím informačno-komunikačných technológií, ktoré by malo obsahovať text, obrázky, mapy, grafy, zvuk, animácie a video, za účelom komplexnej fyzickogeografickej a humánogeografickej charakteristiky vybraného územia v rámci nižšie naznačenej osnovy práce.

Výsledné multimedialne CD/DVD o rodnom kraji by malo pútavým spôsobom napomôcť rozvoju a najmä spropagovaniu jednotlivých krajov, miest či vidieckych obcí z hľadiska cestovného ruchu.

- Úvod, cieľ a metodika práce (postup pri získavaní informácií, a tvorbe multimedialného CD/DVD)
- Prehľad použitej literatúry a ďalších podkladových materiálov
- Vyhraničenie územia rodného kraja, mesta, vidieckej obce
- Historický vývoj záujmového územia
- Komplexná fyzickogeografická charakteristika záujmového územia (geologický vývoj, reliéf, klíma, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo)
- Komplexná humánogeografická charakteristika záujmového územia (vývoj osídlenia, obyvateľstvo, priemysel, poľnohospodárstvo, doprava a cestovný ruch)
- Záver
- Prílohy – Multimedialne CD/DVD o rodnom kraji

LITERATÚRA:

BAŠOVSKÝ, O., MLÁDEK, J., 1989: Geografia obyvateľstva a sídiel, Univerzita Komenského Bratislava.
FAZEKAŠOVÁ, D., A KOL., 2005: Informačné a komunikačné technológie. Prešovská univerzita v Prešove.
KAROLČÍK, Š., 2003: CD ROM Zábavne i záhadne o Slovensku na Zemi.

http://www.infovek.sk/predmety/geografia/CD_ROM_Slovensko/Ako_vyzera_CD_ROM.htm

- KAROLČÍK, Š., LIKAVSKÝ, P., 2006: Multimediálny CD ROM Zábavne i záhadne o Slovensku 2006. <http://www.drstefan.sk/slovensko/index.html>
- KOLEKTÍV AUTOROV, 2002: Atlas krajiny Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica.
- KOLEKTÍV AUTOROV, 1980: Atlas SSR, SGK. Bratislava.
- KOREC, P., LAUKO, V., TOLMÁČI, L., ZUBRICZKÝ, G. (1997): Kraje a okresy Slovenska, vyd. Q111. Bratislava.
- LUKNIŠ, M. A KOL., 1972: Slovensko 2 – Príroda. Bratislava.
- LUKNIŠ, M. A KOL., 1974: Slovensko 3 – Ľud. Bratislava.
- MATLOVIČ, R., KANDRÁČOVÁ, V., MICHAELI, E., 1998: Trasy za poznaním Slovenska. ATA, Prešov.
- MÁZOROVÁ, H., LIKAVSKÝ, P., KAROLČÍK, Š, 2003: Integrácia informačných a komunikačných technológií do vyučovania geografie. Asociácia projektu Infovek, Bratislava.
- MLÁDEK, J. A KOL., 1998: Demogeografia Slovenska, Univerzita Komenského Bratislava.
- MLÁDEK, J. A KOL., 2005: Atlas obyvateľstva Slovenska. Univerzita Komenského Bratislava.
- PLESNÍK, P. A KOL., 1989: Malá slovenská vlastiveda 1, Obzor Bratislava.
- ŠÚ SR, 1991: Výsledky sčítania ľudu, domov a bytov 1991.
- ŠÚ SR, 2001: Výsledky sčítania ľudu, domov a bytov 2001.
- WAHLA, A., 2006: Geografické, kartografické a geoinformačné vzdelávanie s podporou webových zdrojů informáci. Ostravská univerzita, Ostrava.

Encyklopédia Slovenska I.-VI. VEDA, Bratislava, 1978-1985.

Malá encyklopédia Slovenska. VEDA, Bratislava, 1987.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku I.-III. VEDA, Bratislava, 1977-1978.

Interné materiály katastrálnych úradov, obvodných úradov, mestský úradov, obecných úradov.

Monografie o záujmovom území, miestne kroniky.

Články z časopisov a novín (Geografia – časopis pre základné, stredné a vysoké školy, Krásy Slovenska, Trend a pod.), turistický sprievodcovia, turistické mapy.

Internetové stránky krajov, miest a vidieckych obcí.

<http://www.infovek.sk/predmety/geografia/source/geocdrom.htm>, posledný prístup 5.3.2007

<http://www.statistics.sk/>, posledný prístup 5.3.2007

<http://www.sopsr.sk/natura/>, posledný prístup 5.3.2007

<http://www.podnemapy.sk/>, posledný prístup 5.3.2007

<http://enviroportal.sk/>, posledný prístup 5.3.2007

Kategória „C“
Geoekologické a environmentálne problémy

Mgr. Marián OBERTA

Téma: Navrhované lokality do zoznamu svetového prírodného dedičstva UNESCO

Objekty, lokality a útvary, ktoré je možné zahrnúť do svetového prírodného dedičstva UNESCO (ďalej len SPD) sú definované v druhom článku Parížskej dohody. SPD je rozdelené do 3 skupín. Prvá zahŕňa javy vytvorené fyzickogeografickými a biologickými útvarmi, alebo skupinami takýchto útvarov, ktoré majú výnimočnú hodnotu z estetického a vedeckého hľadiska. Druhá obsahuje geologické a fyzickogeografické útvary a presne vymedzené oblasti, ktoré tvoria miesta prirodzeného výskytu ohrozených druhov zvierat a rastlín výnimočnej svetovej hodnoty z hľadiska vedy či zachovania prírody a jej biodiverzity. Tretia skupina má široké uplatnenie a v mnohom je zhodná s druhou skupinou.

V súčasnosti sú na zozname SPD z územia SR len jaskynný systém Slovenského krasu, pričom z 12 sprístupnených slovenských jaskýň je až 5 v tomto zozname (Domica, Gombasecká, Jasovská, Ochtinská aragonitová a Dobšinská ľadová jaskyňa), čo je najviac na svete.

Aj iné lokality by sa chceli stať súčasťou systému SPD a preto ich treba lokalizovať a stručne popísať príčiny ich uchádzania sa o zápis do SPD, čo je aj cieľom vypracovania práce GO..

- Úvod, metodika, vytýčenie cieľa
- Ploha navrhovanej lokality
- Charakteristika prírodných komponentov navrhovanej lokality (geológia, geomorfológia,
- klimatické, hydrologické, pôdne pomery, rastlinstvo a živočíšstvo)
- Príčiny uchádzania sa o zápis do SPD
- Záver
- Prílohy: mapy, grafy, tabuľky, schémy, fotodokumentácia, videozáznam a pod

LITERATÚRA:

BIZUBOVÁ, M. (2000): Náučné chodníky Slovenska 1. a 2. diel, Strom života, Bratislava

DUBCOVÁ A., CHRASTINA P., KRAMÁREKOVÁ H. (2004): Vitajte vo svete geografickej olympiády, SK GO Iuventa, Bratislava

ONDREJKA, K. (2000): Slovensko – človek a spoločnosť (1. časť – rekordy), Mapa Slovakia, Bratislava

Parížska dohoda o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva

ŠÍBL, D. (1997): Encyklopédia medzinárodných organizácií, Sprint, Bratislava

internetové stránky: www.unesco.org/whc/heritage.htm

www.unesco.org/sites/byyear.htm

www.unesco.org/whc/wldrat.htm

www.unesco.org/whc/danglist.htm

www.unesco.cz

www.unesco.sk

www.ssj.sk
www.ingema.net

Pri písaní práce môžete použiť aj iné zdroje odbornej literatúry a internetové stránky, prípadne sa kontaktovať na inštitúcie, ktoré sa touto problematikou zaoberajú:
Slovenská komisia pre UNESCO, Hlboká 2, 833 36 Bratislava
Národná agentúra pre aktivity Svetového dedičstva, Cesta na Červený most 6, 833 36 Bratislava, mail: supsopl@bratislava.telecom.sk

RNDr. Vladimír FALŤAN, PhD.

Téma: Územia európskeho významu NATURA 2000

NATURA 2000 predstavuje sústavu chránených území európskeho významu, prostredníctvom nej sa chránia najvzácnejšie a najviac ohrozené druhy voľne rastúcich rastlín, živočíchov a ohrozené typy biotopov. Výber ochranných významných území vychádza z odborných údajov a je založený na celoplošnom mapovaní biotopov. Slovensko ku dňu vstupu do Európskej únie predložilo národný zoznam navrhovaných území európskeho významu. Tieto sú po pripomienkovaní a rokovaníach s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov oficiálne vyhlasované. Okrem chránených vtáčích území tvoria základ štruktúry sústavy chránených území členských krajín EÚ územia európskeho významu vyhlasované na základe Smernice o biotopoch.

Cieľom práce bude podať komplexnú fyzicko-geografickú charakteristiku vybraných území európskeho významu na Slovensku (SKUEV) v rámci národného parku, chránenej krajinskej oblasti, okresu a podobne - ich zoznam je na <http://www.sopsr.sk/natura> - Lokality NATURA 2000) a zaoberať sa ochrannými aspektmi ich manažmentu.

- Úvod, ciele práce
- Metodický postup pri získavaní informácií a spracovaní témy
- Prehľad informačných zdrojov (literatúra, mapové diela, www - stránky domáce a zahraničné a pod.)
- Sústava chránených území NATURA 2000 s dôrazom na územia európskeho významu na Slovensku (SKUEV)
- Geografická charakteristika záujmového územia alebo území
- Špecifiká ochrany prírody vo vybranom (vybraných) SKUEV (výskyt biotopov európskeho významu, ich štruktúra a stanovištia, problematika ochrany, konflikty záujmov a pod.)
- Význam a manažment SKUEV
- Diskusia
- Záver
- Prílohy (obrázky, tabuľky, kartografický materiál)

LITERATÚRA:

Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002. MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica.
Smernica rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín

- Európska únia a ochrana prírody, 2001. Banská Bystrica, Štátna ochrana prírody SR, SOVS, 80 s.
- LAUKO, V., 2003: Fyzická geografia Slovenskej republiky. Vyd. MAPA Slovakia, Škola, s.r.o., Bratislava, 106 s.
- LUKNIŠ, M. A KOL., 1972: Slovensko II. - Príroda. Bratislava, Obzor.
- MÍCHAL, I. A KOL., 1992: Ekologická stabilita. Brno, Veronica, 244 s.
- Natura 2000. Otázky a odpovede, 2002. Bratislava, SOVS, SVODAS a RSPB, 24 s.
- RUŽIČKOVÁ, H. A KOL., 1996: Biotopy Slovenska. Bratislava, ÚKE SAV, 192 s.
- STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M., (EDS.), 2002: Katalóg biotopov Slovenska. Bratislava, DAPHNE –Inštitút aplikovanej ekológie, 225 s.
- ŠOMŠÁK, L., 1998: Flóra a fauna v rastlinných spoločenstvách strednej Európy. Bratislava, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, 148 s.
- VOLOŠČUK, I., 2003: Ochrana prírody a krajiny. Zvolen, Technická univerzita, 235 s.
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

Inštitúcie: pracoviská Štátnej ochrany prírody, Slovenskej agentúry životného prostredia

Internet: napr. <http://www.sopsr.sk/natura/>, www.enviro.gov.sk, www.sazp.sk,
www.natura2000.sk, www.enviroportal.sk
<http://europa.eu.int/comm/environment/nature/home.htm>

Denná tlač, Enviromagazín
Informácie elektronických médií

RNDr. Vladimír FALŤAN, PhD., prof. RNDr. Michal ZAŤKO, CSc.

Téma: Revitalizácia vodných tokov

Slovensko patrí ku krajinám s dobre rozvinutou riečnou sieťou, zásobami podzemnej vody a množstvom minerálnych prameňov. Konštrukcia vodných diel, úpravy vodných tokov, výstavba protipovodňových hrádzi alebo melioračné postupy uplatňované v posledných desaťročiach spôsobili veľké zmeny vodného režimu na Slovensku. Tieto technologické postupy slúžili na dosiahnutie väčších hospodárskych výnosov a najmä úpravy nerešpektujúce elementárne zákonitosti fungovania vodných a pobrežných ekosystémov zapríčinili negatívne zmeny v ich štruktúre a pestroste krajiny. Mnohé vodné a pobrežné biotopy boli degradované a nahradené sekundárnymi spoločenstvami.

V súčasnosti vo vedeckej a ochranárskej komunite prevláda snaha o revitalizáciu narušených systémov vodných tokov a mokradí. Revitalizácia vodného toku je definovaná ako obnovenie ekologickej funkcie toku a kvality vody pri súčasnom dodržaní jeho ostatných funkcií s prípadným prehodnotením stupňa ochrany. Vytvárajú sa ňou podmienky pre obnovenie prírodného stavu ekosystému vodného toku a povodia. Cieľom práce je charakterizovať fyzicko-geografické a socioekonomické pomery povodia vybraného vodného toku (potoka, rieky), popísať reálne použité alebo navrhované revitalizačné postupy aplikované na tokoch a zaoberať sa ich významom pre ekologickú stabilitu a biodiverzitu krajiny.

- Úvod
- Metodický postup pri získavaní informácií a spracovaní témy
- Prehľad informačných zdrojov (literatúra, mapové diela, www - stránky domáce a zahraničné a pod.)
- Vybrané postupy používané pri revitalizácii vodných tokov
- Geografická charakteristika záujmového územia
- Aplikácia revitalizačných postupov v záujmovom území (reálne spracované alebo navrhované postupy)
- Význam revitalizácie vodných tokov pre ekologickú stabilitu a biodiverzitu krajiny
- Diskusia
- Záver
- Prílohy (obrázky, tabuľky, kartografický materiál)

LITERATÚRA:

- ANTAL, J., IGAZ, D., 2003: Aplikovaná agrohydrologia. Nitra, Slovenská poľnohospodárska univerzita, 173 s.
- Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002. MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica.
- BALON, E., 1966: Ryby Slovenska. Bratislava, Obzor.
- HALAJ, P., 2004: Revitalizácia vodných tokov. Nitra, Vydavateľstvo SPU, 204 s.
- LAUKO, V., 2003: Fyzická geografia Slovenskej republiky. Vyd. MAPA Slovakia, Škola, s.r.o., Bratislava, 106 s.
- LISICKÝ, M. J., 1993: Renaturácia a revitalizácia, významné aktivity v ochrane prírody a starostlivosti o krajinu. Životné prostredie, 3, s. 177-119.
- LUKNIŠ, M. A KOL., 1972: Slovensko II. - Príroda. Bratislava, Obzor.
- MACURA, V., SZOLGAY, J., KOHNOVÁ, S., 1995: Úpravy tokov. Bratislava, Stavebná fakulta STU, 272 s.
- MÍCHAL, I. A KOL., 1992: Ekologická stabilita. Brno, Veronica, 244 s.
- Revitalizácia realizovaných vodohospodárskych úprav v povodí Váhu. Dubová, Bošáčka. Bratislava, Hydroconsult 1992.
- Revitalizácia realizovaných vodohospodárskych úprav v povodí Váhu. Oravica, Váh. Bratislava, Hydroconsult 1992.
- Revitalizácia realizovaných vodohospodárskych úprav v povodí Váhu. Pružinka, Kysuca. Bratislava, Hydroconsult 1992.
- STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M., (eds.), 2002: Katalóg biotopov Slovenska. Bratislava, DAPHNE –Inštitút aplikovanej ekológie, 225 s.
- ŠÍBL, J. A KOL. 1999: Revitalizácia vodných tokov. Nitra, Slovenská poľnohospodárska univerzita, 163 s.
- TRIZNA, M., 2004: Klimageografia a hydrogeografia. Bratislava, Geo-grafika, 155 s.
- ZAŤKO, M. A KOL., 1989: Vodstvo. In: Plesník, P. a kol.: Malá slovenská vlastiveda. Bratislava, Obzor, s. 116-141.
- ZAŤKO, M., 2000: Hlavné smery súčasného hydrologického a hydrogeografického výskumu. Geografický časopis, 2/2000, s. 91-97.

Inštitúcie: pracoviská Povodí vodných tokov, Štátnej ochrany prírody, Slovenskej agentúry životného prostredia

Internet: napr. www.povodia.sk, www.enviro.gov.sk, www.sazp.sk,

Vodohospodárske plány, Hydroekologické plány
Denná tlač, Životné prostredie, Enviromagazín
Informácie elektronických médií

RNDr. Magdalena ZAŤKOVÁ

Téma: Súčasné postavenie a budúcnosť jadrovej energetiky

Energetika je hnacou silou ekonomiky každého štátu, limitujúcim faktorom existencie, fungovania a rozvoja modernej spoločnosti. Spotreba elektrickej energie vykazuje obrovský nárast vo vyspelých i menej vyspelých krajinách, kde je dôležitým činiteľom ich ďalšieho hospodárskeho rozvoja. Význam energetiky v súčasnosti dosiahol globálnu – celosvetovú dimenziu. V energetickom sektore viacerých krajín Európy a sveta má jadrová energetika významné postavenie. Už dlhšie obdobie je kľúčovým článkom aj nášho národného energetického systému. Z hľadiska súčasného stavu i perspektív vývoja je jadrová energetika v centre pozornosti ekonomicky viac i menej vyspelých štátov.

Cieľom práce je zhodnotiť podiel jadrovej energetiky na výrobe elektrickej energie v štátoch Európy v súčasnosti, príp. porovnať s niektorými svetovými veľmocami (USA, Rusko, Čína, India, ...), poukázať na pozitívne aj negatívne dôsledky i diskutabilné názory na jej využitie, lokalizovať rozmiestnenie jadrových elektrární a naznačiť tendencie ďalšieho vývoja v rámci energetického systému európskych štátov z hľadiska ekonomického a environmentálneho.

- Úvod: motivácia výberu témy, ciele práce, postup pri spracovaní a zhodnotenie použitých informačných zdrojov.

A. Súčasné postavenie jadrovej energetiky

- Stručný historický pohľad na rozvoj jadrovej energetiky.
- Využitie jadrovej energie v štátoch Európy, osobitne na Slovensku (porovnanie jej podielu na výrobe elektriny s ostatnými energetickými zdrojmi, lokalizácia jadrových elektrární a ich vzťah k životnému prostrediu, počet reaktorov, problémy s vyhoretým palivom, likvidácia zastaralých reaktorov, havarijné situácie a ich dôsledky, a ď.).

B. Energia pre 21. storočie

- Energetická politika štátov Európy a Európskej únie (zníženie podielu elektrickej energie z fosílnych palív, vzrast využívania jadrovej energie a obnoviteľných zdrojov - energie solárnej, veternej, geotermálnej, biopalív – väčšie používanie spolu so zemným plynom a vodíkom aj na pohon automobilov, silnejšie využitie vodíkových technológií, zníženie závislosti od dovozu palív, možnosti úspor energie a ď.).
- Budúcnosť jadrovej energetiky – skončiť s jej využívaním, či predĺžiť životnosť jadrových elektrární modernizáciou? (diskusia k tomuto problému vo viacerých štátoch, napr. vo Švédsku, Nemecku, Francúzsku a ď.).
- Stratégia energetickej bezpečnosti – jadrová energetika kontra globálne zmeny (boj proti globálnemu otepľovaniu – redukcia objemu skleníkových emisií do roku 2020 znížením spotreby energie a väčším využívaním obnoviteľných zdrojov i kontroverznej jadrovej energie).
- Záver (miera splnenia stanovených cieľov, problémy pri spracovaní – napr. rozpornosť údajov a i., zhrnutie dosiahnutých výsledkov, prínos, resp. využitie práce).
- Prílohy: štatistické údaje, tabuľky, grafy, mapy, obrázky.

LITERATÚRA:

- ATLAS KRAJINY Slovenskej republiky, 2002. Ministerstvo životného prostredia SR, Esprit, spol. s r. o., Banská Štiavnica.
- BODORÍK, K., 1997: 40 rokov jadrových elektrární na Slovensku. Vyd. Rak, Budmerice, 1. vyd., 142 s.
- EURÓPSKA KOMISIA, 2005: Výskum fúzie – Budúci zdroj energie pre Európu. Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev, Luxemburg, 40 s.
- EURÓPSKA KOMISIA, 2005: Menej znamená viac – Zelená kniha o energetickej efektívnosti. Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev, Luxemburg, 52 s.
- EUROSTAT. Štatistická ročenka 2006, 2007. Európska komisia, Brusel.
- HOVORKA, D., 2007: Geotermálna budúcnosť. Hospodárske noviny, 12.-14. 1. 2007, s. 11. www.hnonline.sk
- JAKEŠ, P., 2005: Co nahradí ropu? Čas. Geografické rozhledy, roč. 15, s. 8 – 9.
- KOLEKTÍV autorov: Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2006. Ministerstvo ŽP SR, Bratislava (kap. Energetika, teplárenstvo a plynárenstvo).
- KOPAČKA, L., 2005: Energetické zdroje a jejich využití. Čas. Geografické rozhledy, roč. 15, s. 16 – 17.
- KOPAČKA, L., 2005: Ropa a zemní plyn v dnešním světě. Čas. Geografické rozhledy, roč. 15, s. 2 – 3.
- KOREC, P., 2003: Geografia priemyslu. Vysokoškolské skriptá, vyd. Prif. UK, Bratislava, 91 s.
- NÁVRH ENERGETICKEJ POLITIKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Ministerstvo hospodárstva SR, Bratislava 2004, 55 s.
- STATISTICAL YEARBOOK 2006, United Nations, New York.
- ŠTATISTICKÁ ROČENKA Slovenskej republiky 2006. Veda, vyd. SAV, Štatistický úrad SR, Mapa Slovakia plus, Bratislava
(kap. 31 – Medzinárodné prehľady).

Vybrané internetové adresy:

- <http://www.hnonline.sk> (Energetická politika: Ako sa krajiny môžu postaviť k svojej energetickej bezpečnosti?)
- <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal>
- <http://www.enerdatafr.com/enerdatauk/products/demo/yearbook/Pages/europe.pdf>
- <http://www.euractiv.sk/ekonomika/scenare> (energetickej budúcnosti)
- http://www.euractiv.sk/ekonomika/a_euro/clanok/eu (eu sa trápí s energetikou a eu chystá energetickú priemyselnú revolúciu).

Ďalšie zdroje informácií: články z dennej tlače a časopisov (Pravda, Hospodárske noviny, SME, Eurobiznis, Životné prostredie a i.),
relácie z rozhlasu a televízie, materiály Greenpeace, Občianskeho združenia Priatel'ia Zeme...

Príklady aktuálnych článkov:

- Pravda: Jadrová energia dostáva v Európe zelenú, Rýchle reaktory spália vyhoreté palivo, 28. 9. 2006,
- Svet potrebuje nové atómové elektrárne, 3. 11. 2006. Nemecko zatvorí do roku 2018 uhoľné bane, 30. 1. 2007,
- Priemysel ťahá spotrebu elektriny, Nedostatok elektriny nehrozí, 3. 3. 2007, Európa chce potlačiť energetickú závislosť, 11. 1. 2007.

Hospodárske noviny: Čo s energetickou bezpečnosťou, 12.-14. 1. 2007, s. 11, Šebo, M.: Skleníkové plyny a Európa, č. 47, 7. 3. 2007, Paríž chce jadrovú skupinu, 15. 3. 2007.
SME: Otepľovanie ohrozí Európu, 11. 1. 2007, Európa jazdí na zemný plyn, Slovensko zaostáva, 28. 11. 2006, s. 32.
Eurobiznis – Veterné elektrárne a ich budúcnosť, 5. roč., dec. 2005, s. 42-43, Švédsko sa vracia k jadrovej energii, 7. roč., febr. 2007, s. 7.

RNDr. Juraj RECHTORÍK, RNDr. Mladen KOLÉNY, CSc. (+)

Téma: Biopotraviny a ekologické poľnohospodárstvo

Biopotraviny, biospotrebiteľ, ekofarma, ekoagroturistika a ďalšie pojmy súvisiace s ekologickým poľnohospodárstvom sú i na Slovensku v posledných rokoch stále frekventovanejšie.

Ekologické poľnohospodárstvo spája v sebe skúsenosť našich predkov s využitím najmodernejších vedeckých poznatkov a vyspelej techniky. Snaží sa fungovať bez priemyselných hnojív, pesticídov, či geneticky modifikovaných organizmov. Okrem produkcie kvalitných potravín (obilniny, strukoviny, ovocie, zelenina...), pestovania liečivých rastlín a rastlín na kozmetické účely, zabezpečuje zachovanie úrodnosti pôdy, chov zvierat na ekologických farmách (hlavne hovädzieho dobytku, oviec a kôz, menej ošápaných a hydiny) a v poslednom rade sa snaží o čo najmenšie zásahy do životného prostredia.

- Úvod a cieľ práce
- Metodický postup pri získavaní informácií a spracovaní témy
- Zhodnotenie použitej literatúry a ďalších podkladových materiálov
- Charakteristika ekologického poľnohospodárstva a biopotravín, vysvetlenie základných pojmov s poukázaním na rozdiely medzi klasickým, konvenčným a ekologickým poľnohospodárstvom
- Pozitíva a negatíva ekologického poľnohospodárstva
- Ekofarmy - ekologický spôsob hospodárenia, rastlinná a živočíšna ekovýroba, ekoagroturistika
- Biopotraviny a trh s potravinami
- Ekologické poľnohospodárstvo a vplyv na životné prostredie
- Problematika príslušnej legislatívy, certifikácia a označovanie bioproduktov
- Humanizácia ekologického poľnohospodárstva a jeho perspektívy
- Záver
- Prílohy: Štatistické údaje, mapy, tabuľky, grafy, fotodokumentačný materiál

LITERATÚRA:

Dôvodová správa o ekologickej výrobe, (2004), Ministerstvo poľnohospodárstva Slovenskej republiky.

Kolektív autorov, (2002): Atlas krajiny Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica.

Kolektív autorov, (2001): Balík informácií o ekologickom poľnohospodárstve. Bratislava.

Kolektív autorov, (1980): Atlas SSR, SGK. Bratislava.

KOVÁČ, K., (2001): Agroenvironmentálny program pre Slovensko.

LAUKO, V., (2003): Fyzická geografia Slovenskej republiky, MAPA Slovakia Bratislava. Regionálne a miestne územné systémy ekologickej stability.

SPIŠIAK, P., (1996): Alternatívne poľnohospodárstvo.

SPIŠIAK, P., (2001): Základy geografie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, Univerzita Komenského Bratislava.

Zákon o ekologickej poľnohospodárskej výrobe, (2004), Ministerstvo poľnohospodárstva Slovenskej republiky.

Iné pramene: www.enviro.gov.sk
www.enviroportal.sk
www.sazp.sk
www.google.sk
www.mpsr.sk – zelená správa
www.přiroda.cz

Časopisy: Enviromagazín, Životné prostredie, Ochrana prírody, Bulletin ekologického zemeľdelství (Česká republika), Geografia, Geografický časopis

Kategória „D“
Voľná téma

Kategória „D“ nie je tematicky vymedzená. V tejto kategórii si účastníci geografickej olympiády môžu zvoliť tému pre spracovanie písomnej práce sami. Majú byť pôvodné, samostatné, ktoré majú vychádzať z terénneho výskumu, pozorovania a pod. Okrem odbornej literatúry k spracovaniu témy v tejto kategórii treba využiť rôzne materiály a vlastný terénny výskum, spojený s mapovaním a fotodokumentáciou.

GEOGRAFICKÁ OLYMPIÁDA, 36. ROČNÍK

Témy písomných prác v školskom roku 2007/2008

Autori: RNDr. Katarína Danielová
RNDr. Janetta Dická
doc. RNDr. Alena Dubcová, CSc.
RNDr. Vladimír Falt'an, PhD.
RNDr. Mladen Kolény, CSc. (†)
Mgr. František Križan
doc. RNDr. Rudolf Novodomec, CSc.

Mgr. Marián Oberta
RNDr. Juraj Rehtorík
doc. RNDr. Ladislav Tolmáči, PhD.
Mgr. Vladimíra Tomášiková
Mgr. Daniela Vigašová
prof. RNDr. Michal Zaťko, CSc.
RNDr. Magdalena Zaťková

Slovenská komisia Geografickej olympiády

Zostavil: RNDr. Daniel Gurňák, PhD.

Vydal: Iuventa 2007

Náklad: 500 ks

Vydané s finančnou podporou MŠ SR. Nepredajné.

Elektronická verzia: www.iuventa.sk

ISBN 978-80-8072-062-9